

NORGES HØYESTERETT

Den 28. juli 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Falch og Sæther i

HR-2023-1410-U, (sak nr. 23-111614STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Thomas Nikolai Skeie Nondal)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Olav Houm Otterdal)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om forlengelse av varetektsfengsling.
- (2) A ble pågrepet av politiet 27. juni 2023 siktet for mishandling i nære relasjoner, jf. straffeloven § 282. Ved Hordaland tingretts kjennelse 29. juni 2023 ble han varetektsfengslet fram til 27. juli 2023. I løpet av fengslingsperioden ble det tatt ut tiltale mot A. Hovedforhandling er etter det opplyste berammet med oppstart i Hordaland tingrett 9. oktober 2023.
- (3) Grunnlaget i tiltalebeslutningen lyder slik:

«I perioden fra omkring juli 2021 til 27. juni 2023 på felles bopel i ---- 0 i X, har han jevnlig utsatt sin samboer og tidligere ektefelle B for fysisk og psykisk mishandling ved bruk av vold, trusler og lignende krenkende og/eller nedsettende atferd. Volden besto i at han slo med knyttet og noen ganger åpen hånd mot hennes hode, overkropp og armer, lugget, kløp og tok kvelertak på henne. Han har ved flere anledninger kastet henne ut av huset. Truslene gikk ut på at han skulle slå henne/slå henne i hjel hvis hun ikke forlot huset. Den krenkende atferden besto blant annet i at han kontrollerte og begrenset hennes personlige frihet, hindret henne i å sove, og at han kom med nedsettende kommentarer til henne som; feig jævel, idiot, dum i hodet og lignende. Han har også skadet/knust gjenstander som bord, krus og glass mv.»
- (4) Påtalemyndigheten begjærte 20. juli 2023 fengslingsperioden forlenget med åtte uker. I fengslingsbegjæringen ble det opplyst at politiet tok sikte på å holde A i varetekt fram til berammet hovedforhandling.
- (5) Hordaland tingrett avsa 21. juli 2023 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1965, løslates mot at han pålegges å oppholde seg hos sin datter, C, i Nord-Trøndelag, samt mot daglig meldeplikt etter nærmere avtale med politiet. Vilåårene gjelder til 9. oktober 2023.»

- (6) Påtalemyndigheten anket til lagmannsretten, og tingretten besluttet å gi anken oppsettende virkning.
- (7) Gulating lagmannsrett avsa 25. juli 2023 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1965, kan holdes i varetektsfengsel frem til noe annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 22. august 2023 kl. 15.00.»
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, subsidiært lovanvendelsen. Det er anført at lagmannsrettens formuleringer ikke tilfredsstiller lovens krav til begrunnelse for at det foreligger gjentakelsesfare. Siden begrunnelsen er mangelfull, er det heller ikke mulig å vite om lovanvendelsen er korrekt. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse skal oppheves.
- (9) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at det ikke foreligger feil ved saksbehandlingen eller lovanvendelsen. Det er lagt ned påstand om at anken forkastes.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3.
- (11) Fengslingen er i dette tilfellet begrunnet i gjentakelsesfare, se straffeprosessloven § 171 nr. 3. For at dette vilkåret skal være oppfylt, må det foreligge «sterk grad av sannsynlighetsovervekt» for at siktede vil begå nye straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder dersom han løslates, se HR-2021-1953-U avsnitt 14.
- (12) Lagmannsretten har i utgangspunktet sluttet seg til tingrettens syn om at det foreligger slik kvalifisert fare for at tiltalte på nytt vil begå vold mot samboeren dersom han løslates og er henvist til å ta opphold i samme bolig som henne. Slik vold i nære relasjoner kan straffes med fengsel i mer enn seks måneder, jf. straffeloven § 282. Lagmannsretten er imidlertid ikke enig med tingretten i at gjentakelsesfaren vil bli redusert i tilstrekkelig grad dersom tiltalte tar opphold hos tiltaltes datter fra et tidligere ekteskap, som bor i annen del av landet, og pålegges daglig meldeplikt hos politiet der. Lagmannsretten begrunner dette slik:

«Det vises til alvoret i tiltalen og til at tiltalte er mistenkt for nye og hyppige forhold etter at han ble kjent med at han er under etterforskning for vold i nære relasjoner. Både alvoret av de forholdene han er tiltalt for, og den kvalifiserte gjentakelsesfaren tilsier derfor at fengslingssurrogat i form av daglig meldeplikt til politiet ikke er anvendelig. Dette gjelder selv om meldeplikten bestemmes til å være meldeplikt på et politikammer i Nord-Trøndelag. Tiltalte vil også med et slikt vilkår ha mulighet for å ta seg til Hardanger.»
- (13) Lagmannsretten har videre vist til at det er uklart hvordan tiltaltes datter stiller seg til vilkåret, og det er uklart hvilken relasjon tiltalte og datteren har.
- (14) Ankeutvalget peker på at så lenge tiltalte bare har en «mulighet» for å ta seg til det stedet i landet der fornærmede bor, fremstår det som uforklart hvordan det likevel kan være en sterk

grad av sannsynlighetsovervekt for at han vil utøve vold mot henne. Dette gjelder selv om tiltalen gjelder alvorlige forhold, og selv om gjentakelsesfaren er kvalifisert i tilfelle tiltalte og samboeren bor sammen. En ren påpekning av uklarhet om forutsetningen om at tiltalte vil bo hos datteren, er heller ikke nok til å vise at gjentakelsesfaren er kvalifisert.

- (15) Det er etter dette uklart om lagmannsretten har basert sin avgjørelse på en korrekt generell lovforståelse, og avgjørelsen må oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)